

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

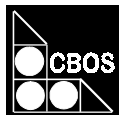
BS/99/2001

OCENY DZIAŁALNOŚCI GŁÓWNYCH INSTYTUCJI POLITYCZNYCH: RZĄDU, PARLAMENTU, OPOZYCJI PARLAMENTARNEJ I PREZYDENTA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

OCENY DZIAŁALNOŚCI GŁÓWNYCH INSTYTUCJI POLITYCZNYCH: RZĄDU, PARLAMENTU, OPOZYCJI PARLAMENTARNEJ I PREZYDENTA

- Niekorzystne notowania rządu, utrzymujące się od maja, w lipcu jeszcze się pogorszyły. Liczba jego zwolenników spadła do poziomu nienotowanego wcześniej (16%), a przeciwnicy stanowią ponad połowę ankietowanych (52%).
- Mniej osób niż w czerwcu dobrze ocenia wyniki działalności gabinetu Jerzego Buzka (18%, spadek o 3 punkty), więcej natomiast uważa je za złe (wzrost z 66% do 74%). Gorsze są także opinie o polityce gospodarczej rządu: już 80% badanych uważa, że nie stwarza ona szans poprawy sytuacji gospodarczej, a tylko co dziewiąty (11%) jest przeciwnego zdania.
- Znacznie zmniejszyła się akceptacja Jerzego Buzka jako premiera, wzrosła natomiast dezaprobatą. Obecnie 70% respondentów (o 8 punktów więcej niż w czerwcu) wyraża niezadowolenie, że Jerzy Buzek stoi na czele rządu, a jedynie 18% (spadek o 6 punktów) aprobuje jego osobę.
- Od początku roku pogorszeniu uległy także oceny poszczególnych dziedzin działalności rządu. Obecnie gorzej niż w styczniu oceniane są działania Rady Ministrów nie tylko w sferze gospodarki, ale także w kierowaniu państwem, gospodarowaniu pieniędzmi publicznymi, polityce zagranicznej, opiece zdrowotnej i polityce informacyjnej.
- W ciągu miesiąca poprawiły się, choć w niewielkim stopniu, oceny działalności parlamentu. W lipcu pracę Sejmu pozytywnie ocenia prawie jedna piąta ankietowanych (19%), a Senatu - jedna czwarta (23%). Nadal jednak dominują negatywne oceny ich działalności: 67% w odniesieniu do posłów, a 57% - do senatorów.
- Nie zmieniły się opinie o działalności prezydenta - oceny pozytywne (74%) zdecydowanie przeważają nad negatywnymi (17%).

Okres poprzedzający lipcowy sondaż¹ był wyjątkowo „gorący” politycznie i to nie tylko dlatego, że poszczególne ugrupowania i partie zaczęły już przedwyborczą kampanię - silne konflikty i napięcia wystąpiły też w rządzie. Ostrą formę przybrał konflikt między prokuraturą a UOP, co doprowadziło do zdymisjonowania przez premiera ministra sprawiedliwości Lecha Kaczyńskiego. W tym czasie, gdy realizowaliśmy nasz sondaż, „Rzeczpospolita” opublikowała artykuł oskarżający o korupcję asystenta wiceministra obrony Romualda Szeremietiewa. W mediach głośno też było o złej sytuacji gospodarczej, konieczności zmniejszenia wydatków i zwiększenia deficytu budżetowego. Wszystko to z pewnością mogło mieć negatywny wpływ na stosunek ankietowanych do rządu i premiera oraz na ocenę ich działalności.

POPARCIE DLA RZĄDU

Niekorzystne notowania rządu, utrzymujące się w maju i czerwcu, obecnie jeszcze się pogorszyły. Nigdy wcześniej w naszych badaniach rządzący nie mieli tak niewielkiego poparcia. W porównaniu z sondażem czerwcowym liczba zwolenników gabinetu rządowego zmniejszyła się o 4 punkty - do 16%. Przeciwnicy stanowią obecnie więcej niż połowę ankietowanych, a ponad jedna czwarta deklaruje obojętny stosunek do rządu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (134) przeprowadzono w dniach 6-9 lipca 2001 roku na 1015-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Stosunek do rządu*	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI ₍₂₎	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2000							2001						
	w procentach													
Zwolennicy	17	23	20	25	22	22	19	23	21	17	21	21	20	16
Przeciwnicy	49	42	43	40	42	42	47	43	46	49	45	52	50	52
Obojętni	27	31	31	30	30	31	29	28	29	31	30	24	26	29
Trudno powiedzieć	7	4	6	4	6	5	5	6	4	3	4	4	4	3

* Od połowy czerwca 2000 roku dane dotyczą mniejszościowego rządu AWS

W elektoratach partii i ugrupowań zwolennicy obecnego rządu przeważają zdecydowanie tylko wśród potencjalnych wyborców AWS Prawicy. Dość duże poparcie ma też gabinet Jerzego Buzka w gronie sympatyków Prawa i Sprawiedliwości oraz Platformy Obywatelskiej, ale przeciwników jest jednak więcej. Wyborcy koalicji SLD-UP oraz PSL należą w większości do przeciwników gabinetu Jerzego Buzka, niewielu jest wśród nich zwolenników. W grupie osób bez określonych preferencji wyborczych oraz wśród niezamierzających głosować także przeważają przeciwnicy rządu, lecz dużo jest też osób deklarujących wobec niego obojętność.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych*	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
AWS Prawicy**	61	21	17	1
Prawo i Sprawiedliwość**	41	12	47	0
Platforma Obywatelska	35	19	46	0
PSL	14	17	69	0
SLD + UP	7	19	72	2
Niezdecydowani	18	33	43	6
Niezamierzający głosować	12	41	43	4

* W tabeli nie uwzględniamy opinii elektoratu UW ze względu na bardzo małą jego liczebność

** Ze względu na małą liczebność zwolenników AWSP oraz PiS podane odsetki należy traktować z dużą ostrożnością

OCENA DZIAŁALNOŚCI RZĄDU I JEGO POLITYKI GOSPODARCZEJ

Od czerwca odsetek pozytywnych ocen wyników działalności rządu zmniejszył się niewiele, jednak - kosztem opinii niewykrystalizowanych lub ambiwalentnych - znacznie wzrósł krytycyzm w tej sprawie. Obecnie już prawie trzy czwarte ankietowanych negatywnie ocenia te wyniki.

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?*	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2000							2001						
	w procentach													
Dobrze	21	24	21	27	23	25	21	24	21	19	22	21	21	18
Źle	68	62	64	58	60	59	64	62	65	68	66	69	66	74
Trudno powiedzieć	11	14	15	15	17	16	15	14	14	13	12	10	13	8

* Od lipca 2000 roku dane dotyczą mniejszościowego rządu AWS

Tylko potencjalni wyborcy AWS Prawicy w większości pozytywnie oceniają wyniki działalności rządu, wśród zwolenników pozostałych ugrupowań i partii przeważają oceny negatywne. Dominują one zwłaszcza wśród wyborców PSL, koalicji SLD-UP oraz wśród tych, którzy nie wiedzą jeszcze, na kogo będą głosować, lub nie wybierają się w ogóle na wybory.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych*	Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS Prawicy**	57	38	5
Platforma Obywatelska	36	59	5
Prawo i Sprawiedliwość**	33	63	4
PSL	7	89	4
SLD + UP	9	88	3
Niezdecydowani	17	70	13
Niezamierzający głosować	17	70	13

* W tabeli nie uwzględniamy opinii elektoratu UW ze względu na bardzo małą jego liczebność

** Ze względu na małą liczebność zwolenników AWSP oraz PiS podane odsetki należy traktować z dużą ostrożnością

Szczególnie krytycznie oceniana jest polityka gospodarcza rządu - aż cztery piąte badanych (o 5 punktów procentowych więcej niż w czerwcu) uważa obecnie, że nie stwarza ona szans poprawy sytuacji gospodarczej. Tylko co dziewiąty respondent jest przeciwnego zdania.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu* stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2000							2001						
	w procentach													
Tak	15	17	18	24	18	21	17	20	17	16	15	13	14	11
Nie	74	68	68	63	66	64	69	66	71	75	75	79	75	80
Trudno powiedzieć	11	15	14	14	16	15	14	14	12	9	10	8	11	9

* Od lipca 2000 roku dane dotyczą mniejszościowego rządu AWS

Z wyjątkiem zwolenników AWS Prawicy we wszystkich pozostałych elektoratach - nawet wśród ugrupowań prawicowych, zwykle dość pozytywnie nastawionych wobec obecnego rządu - oraz wśród osób niezamierzających głosować dominuje negatywna opinia.

Tabela 6

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych*	Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS Prawicy**	55	39	6
Platforma Obywatelska	23	70	7
Prawo i Sprawiedliwość**	16	84	0
PSL	7	87	6
SLD + UP	6	91	3
Niezdeterminowani	7	72	21
Niezamierzający głosować	9	77	15

* W tabeli nie uwzględniamy opinii elektoratu UW ze względu na bardzo małą jego liczebność

** Ze względu na małą liczebność zwolenników AWSP oraz PiS podane odsetki należy traktować z dużą ostrożnością

AKCEPTACJA PREMIERA

W stosunku do wyników z poprzednich miesięcy znacznie zmalała aprobata osoby premiera. W istocie nigdy wcześniej liczba osób zadowolonych z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek, nie była tak mała - niespełna jedna piąta, a zarazem liczba niezadowolonych nigdy nie sięgała 70%.

Tabela 7

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek ?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI ₍₂₎	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2000							2001						
	w procentach													
Tak	23	23	22	31	25	26	22	25	23	23	26	22	24	18
Nie	54	57	58	50	58	53	55	57	60	62	60	64	62	70
Trudno powiedzieć	23	19	20	19	17	20	23	18	16	15	14	14	14	12

* Od połowy czerwca 2000 roku dane dotyczą mniejszościowego rządu AWS

Jeszcze w maju wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne przeważała akceptacja osoby premiera, a w czerwcu aprobata i dezaprobata były równie częste. Obecnie nawet wśród respondentów uważających się za prawicowych zdecydowanie przeważają osoby niezadowolone z tego, że Jerzy Buzek jest szefem rządu.

Tabela 8

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?	Deklarowane poglądy polityczne*		
	lewica	centrum	prawica
	w procentach		
Tak	8	20	36
Nie	87	70	54
Trudno powiedzieć	5	10	10

* Pominęto „trudno powiedzieć”

Jednak w elektoratach partyjnych zmiany są mniejsze - wśród sympatyków AWS Prawicy dominuje, jak poprzednio, akceptacja osoby premiera, a wśród zwolenników Platformy Obywatelskiej aprobata i dezaprobata równoważą się - podobnie jak przed miesiącem.

Tabela 9

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych*	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS Prawicy**	68	27	4
Platforma Obywatelska	50	47	3
Prawo i Sprawiedliwość**	35	65	0
PSL	7	92	1
SLD + UP	10	84	6
Niezdecydowani	16	66	18
Niezamierzający głosować	14	65	21

* W tabeli nie uwzględniamy opinii elektoratu UW ze względu na bardzo małą jego liczebność

** Ze względu na małą liczebność zwolenników AWSP oraz PiS podane odsetki należy traktować z dużą ostrożnością

W pozostałych elektoratach oraz wśród niezamierzających głosować przeważają niezadowoleni z osoby premiera i prawie w każdej grupie ich liczba jest trochę wyższa niż w czerwcu.

OCENY RÓŻNYCH ASPEKTÓW DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

W porównaniu z sondażem sprzed pół roku (ze stycznia 2001) ocena działalności rządu Jerzego Buzka w różnych dziedzinach wyraźnie się pogorszyła. Nie zmieniły się w sposób istotny oceny dotyczące polityki rolnej rządu, opieki nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy oraz sfery bezpieczeństwa obywateli. Natomiast pogorszyły się oceny pozostałych siedmiu dziedzin, szczególnie gospodarki, kierowania państwem, polityki zagranicznej oraz polityki informacyjnej rządu.

Tabela 10

Dziedziny działalności rządu		Ocena		Wskazania respondentów według terminów badań											
				1996		1997		1998		1999		2000		2001	
				VI	X	I	IX	I	X	II	IX	II	XII	I	VII
				w procentach											
Gospodarka															
	Dobra	22	23	27	31	24	25	16	12	12	9	11	7		
	Dostateczna	46	50	42	45	33	48	49	44	46	41	48	42		
	Niedostateczna	13	14	14	11	17	15	27	38	37	40	34	45		
	Trudno powiedzieć	19	13	17	13	25	11	8	7	5	9	7	6		
Kierowanie państwem															
	Dobra	30	31	36	40	30	33	24	17	17	15	18	13		
	Dostateczna	38	42	38	36	32	42	45	43	45	44	47	45		
	Niedostateczna	11	11	9	9	11	10	21	31	31	30	26	35		
	Trudno powiedzieć	22	17	17	16	27	14	10	9	8	11	9	7		
Właściwe gospodarowanie pieniędzmi publicznymi															
	Dobra	11	13	14	18	15	14	11	7	8	4	6	4		
	Dostateczna	33	31	34	29	24	32	30	27	28	26	28	25		
	Niedostateczna	27	32	27	25	29	28	40	53	55	56	55	62		
	Trudno powiedzieć	29	24	25	28	32	26	19	13	9	14	11	9		
Polityka zagraniczna															
	Dobra	37	42	47	53	35	47	45	44	38	34	41	31		
	Dostateczna	28	27	24	20	25	23	27	27	35	35	32	37		
	Niedostateczna	7	7	7	4	7	7	10	13	14	14	11	17		
	Trudno powiedzieć	28	24	22	23	33	23	17	16	13	17	15	15		
Polityka rolna															
	Dobra	11	11	12	14	10	6	3	4	5	3	4	3		
	Dostateczna	31	31	33	27	23	25	16	16	21	19	21	23		
	Niedostateczna	31	35	30	38	31	52	74	74	68	68	65	66		
	Trudno powiedzieć	26	23	25	21	36	17	7	6	6	10	9	8		
Opieka nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy															
	Dobra	13	11	13	16	18	10	8	5	6	4	6	5		
	Dostateczna	31	29	35	32	27	30	23	22	22	20	25	24		
	Niedostateczna	41	47	39	38	33	46	61	67	65	69	63	65		
	Trudno powiedzieć	15	13	13	15	23	14	8	7	6	7	6	5		
Bezpieczeństwo obywateli															
	Dobra	12	12	13	15	11	7	7	6	8	7	12	12		
	Dostateczna	29	28	30	30	23	26	29	28	27	29	33	35		
	Niedostateczna	47	50	47	44	47	57	58	61	62	58	49	47		
	Trudno powiedzieć	12	10	10	12	19	9	6	6	4	6	5	6		
Szkolnictwo, oświata															
	Dobra	15	11	16	17	17	19	11	9	12	8	11	10		
	Dostateczna	35	36	39	36	33	35	37	34	40	36	36	36		
	Niedostateczna	36	40	30	29	24	31	40	47	37	47	39	44		
	Trudno powiedzieć	14	13	14	17	26	14	13	11	11	9	13	10		
Opieka zdrowotna															
	Dobra	12	8	10	12	11	13	7	6	7	5	6	5		
	Dostateczna	33	29	32	33	31	37	27	24	28	24	30	25		
	Niedostateczna	44	55	46	44	36	41	59	64	61	66	59	65		
	Trudno powiedzieć	11	9	11	11	22	9	7	6	4	5	5	5		
Polityka informacyjna															
	Dobra	26	25	27	31	26	28	19	15	16	13	18	11		
	Dostateczna	35	37	35	31	34	37	38	34	41	39	40	37		
	Niedostateczna	20	20	17	16	16	18	29	37	32	33	29	39		
	Trudno powiedzieć	19	18	21	22	24	17	14	14	11	15	13	14		

Ogólnie rzecz biorąc, nadal najlepiej oceniana jest działalność Rady Ministrów w dziedzinie polityki zagranicznej (31% ocen bardzo dobrych i dobrych) oraz w sferze kierowania państwem (13% ocen bardzo dobrych i dobrych). Do relatywnie dobrze ocenianych należą też takie sfery, jak: bezpieczeństwo obywateli, polityka informacyjna i szkolnictwo (zbliżone odsetki ocen pozytywnych).

Oceny niedostateczne dominują - podobnie jak w styczniu - w odniesieniu do polityki rolnej (66%), opieki społecznej (65%) i opieki zdrowotnej (65%) oraz gospodarowania pieniędzmi publicznymi (62%). W dodatku ta ostatnia dziedzina, jak i opieka zdrowotna, oceniane są obecnie znacznie gorzej niż w styczniu (oceny negatywne wzrosły o 7 i 6 punktów procentowych).

OCENY DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU I PREZYDENTA

Opinie o działalności parlamentu - w przeciwieństwie do opinii o rządzie - są nieco lepsze niż w poprzednim miesiącu. Nadal jednak większość społeczeństwa negatywnie ocenia pracę posłów i senatorów.

Po niewielkim czerwcowym pogorszeniu się ocen działalności Sejmu obecnie nastąpiła poprawa i powrót do poprzednich notowań, z maja. Zmiany są nieznaczne - w granicach błędu statystycznego. Obecnie prawie co piąty ankietowany dobrze ocenia jego działalność (19%), a dwie trzecie (67%) - źle.

Nieznaczne są też zmiany opinii o Senacie: o 3 punkty wzrósł odsetek ocen pozytywnych, o 2 punkty spadł - negatywnych. Blisko jedna czwarta ankietowanych (23%) - więcej niż w przypadku Sejmu - dobrze ocenia działalność Senatu, a ponad połowa (57%) uważa, że Senat źle pracuje.

Nie zmieniły się oceny działalności prezydenta - zdecydowana większość badanych aprobuje jego działalność, a tylko co szósty ma do niej stosunek krytyczny.

Tabela 11

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań															Zmiany VII-VI
		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
		2000								2001							
		w procentach															
Sejm	dobra	24	18	20	19	22	22	20	21	25	18	17	20	19	16	19	+3
	zła	62	71	65	66	60	60	65	64	60	68	71	68	67	69	67	-2
Senat	dobra	33	25	25	26	27	26	28	26	27	21	19	25	21	20	23	+3
	zła	48	56	55	54	48	48	49	53	52	61	63	56	60	58	57	-1
Prezydent	dobra	81	76	72	71	72	68	70	71	72	73	71	75	72	73	74	+1
	zła	12	15	18	18	19	22	20	19	20	20	20	17	18	17	17	0
* Pominięto „trudno powiedzieć”																	

W żadnym z potencjalnych elektoratów nie przeważają pozytywne oceny działalności Sejmu czy Senatu - nawet wśród zwolenników AWS. Natomiast we wszystkich grupach - oraz wśród niezamierzających głosować - dominuje aprobata pracy prezydenta. Wśród sympatyków AWS prawie dwie trzecie dobrze ocenia jego działalność, najbardziej krytyczni w tym względzie są zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości.

Tabela 12

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych*	Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS Prawicy**	34	55	11
SLD + UP	16	77	7
PSL	16	69	15
Prawo i Sprawiedliwość**	8	83	9
Niezdecydowani	26	53	21
Niezamierzający głosować	16	64	20

* W tabeli nie uwzględniamy opinii elektoratu UW ze względu na bardzo małą jego liczebność

** Ze względu na małą liczebność zwolenników AWS oraz PiS podane odsetki należy traktować z dużą ostrożnością

Tabela 13

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych*	Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Senatu?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS Prawicy**	40	45	15
Platforma Obywatelska	34	55	11
Prawo i Sprawiedliwość**	33	61	6
SLD + UP	20	63	17
PSL	17	63	20
Niezdecydowani	28	42	30
Niezamierzający głosować	19	55	26

* W tabeli nie uwzględniamy opinii elektoratu UW ze względu na bardzo małą jego liczebność

** Ze względu na małą liczebność zwolenników AWSP oraz PiS podane odsetki należy traktować z dużą ostrożnością

Tabela 14

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych*	Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD + UP	91	5	4
Platforma Obywatelska	69	26	5
PSL	68	25	7
AWS Prawicy**	63	32	5
Prawo i Sprawiedliwość**	55	39	6
Niezdecydowani	72	13	15
Niezamierzający głosować	68	19	13

* W tabeli nie uwzględniamy opinii elektoratu UW ze względu na bardzo małą jego liczebność

** Ze względu na małą liczebność zwolenników AWSP oraz PiS podane odsetki należy traktować z dużą ostrożnością

OCENA DZIAŁALNOŚCI OPOZYCJI

W porównaniu z opiniami ze stycznia br. działalność opozycji w parlamencie jest obecnie nieco lepiej oceniana. Wprawdzie liczba opinii pozytywnych utrzymuje się na poziomie sprzed miesiąca, ale mniej jest głosów krytycznych. Dwie piąte ankietowanych dobrze ocenia pracę opozycji, jedna czwarta - ma do niej zastrzeżenia. Wielu ankietowanym trudno było odpowiedzieć - zwłaszcza że opozycja parlamentarna nie jest jednolita.

Tabela 15

Oceny działalności opozycji parlamentarnej	Wskazania respondentów według terminów badań					
	II	VII	I	VII	I	VII
	1999		2000		2001	
	w procentach					
Dobre	40	33	36	30	39	40
Złe	31	33	33	36	30	25
Trudno powiedzieć	29	34	31	34	31	35

★

★

★

Bardzo niekorzystne notowania rządu i premiera, utrzymujące się od maja, w lipcu uległy jeszcze pogorszeniu. Już tylko 16% badanych uważa się za zwolenników obecnego gabinetu, a nieco ponad połowę stanowią jego przeciwnicy.

Mniej osób niż w czerwcu dobrze ocenia wyniki działalności rządu Jerzego Buzka, znacznie zwiększył się odsetek ocen negatywnych. Obecnie gorsze są także opinie o polityce gospodarczej rządu. Wyraźnie zmalało zadowolenie z osoby premiera.

W porównaniu z wynikami sondażu z początku roku pogorszeniu uległy także oceny poszczególnych dziedzin działalności rządu. Obecnie gorzej oceniane są nie tylko jego działania w sferze gospodarki, ale także w kierowaniu państwem, gospodarowaniu pieniędzmi publicznymi, polityce zagranicznej, opiece zdrowotnej i polityce informacyjnej. Oceny w pozostałych dziedzinach - takich, jak: polityka rolna, opieka społeczna, bezpieczeństwo obywateli oraz szkolnictwo i oświata - nie zmieniły się w sposób istotny.

Oceny działalności parlamentu - w przeciwieństwie do opinii o rządzie i premierze - w stosunku do czerwca nieco się poprawiły.

W wypowiedziach dotyczących obu izb parlamentu utrzymuje się zdecydowana przewaga opinii negatywnych, natomiast w odniesieniu do działalności prezydenta niezmiennie dominuje aprobata.

Czynnikami, który najbardziej różnicuje oceny ankietowanych dotyczące rządu, premiera, parlamentu i prezydenta oraz opozycji parlamentarnej, są orientacje polityczne: deklarowana lewicowość sprzyja ocenom krytycznym (z wyjątkiem opinii o działalności prezydenta i opozycji), a prawicowość - pozytywnym (zob. tabele aneksowe). Także religijność ankietowanych (mierzona częstością praktyk religijnych) wiąże się z częstszą aprobatą działalności rządu, premiera i parlamentu, a rzadszą - prezydenta.

Należy też dodać, że na oceny Sejmu, Senatu i prezydenta wyraźnie wpływa sytuacja bytowa ankietowanych. Osoby żyjące w złych warunkach materialnych są bardziej krytyczne i częściej wystawiają negatywne oceny działalności parlamentu i prezydenta. Wpływ poziomu wykształcenia jest natomiast zróżnicowany i nie zawsze występuje (zob. tabele aneksowe).

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do obecnego rządu?
Czy jest Pan(i) jego: 1 - zwolennikiem; 2 - przeciwnikiem;
3 - Czy też Pana(i) stosunek do obecnego rządu jest obojętny?

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	52	29	3	1014
Płeć					
Mężczyźni	15	58	26	1	480
Kobiety	16	48	32	4	534
Wiek					
18-24 lat	19	45	34	3	144
25-34	11	56	32	1	179
35-44	16	53	29	1	199
45-54	14	61	21	4	212
55-64	17	49	30	4	114
65 lat i więcej	18	47	31	3	166
Miejsce zamieszkania					
Wieś	11	54	32	2	373
Miasto do 20 tys.	14	43	37	6	107
20-100 tys.	17	53	27	3	205
101-500 tys.	19	55	24	2	197
501 tys.i więcej mieszk.	22	52	24	2	132
Wykształcenie					
Podstawowe	12	44	41	4	262
Zasadnicze zawodowe	16	54	27	3	284
Średnie	17	57	24	2	378
Wyższe	21	59	20	0	88
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	26	59	15	0	58
Prac.umysł.niż.szczebla	17	68	15	0	82
Pracownicy fiz.-umysł.	14	58	24	4	74
Robotnicy wykwalifikowani	11	52	34	3	84
Robotnicy niewykwalifik.	8	48	41	4	44
Rolnicy	11	71	13	5	65
Pracujący na własny rach.	10	71	19	1	59
Bierni zawodowo					
Renciści	11	51	32	6	100
Emeryci	20	46	32	2	191
Uczniowie i studenci	27	30	40	1	70
Bezrobotni	13	51	35	1	138
Gospodynie domowe i inni	18	37	41	4	48
Pracuje w:					
inst.państw., publicznej	17	59	22	2	151
społce właścicieli	13	63	24	0	81
prywatnych i państwa	13	57	27	3	171
sekt.przyw.poza rolnict.	11	65	21	4	92
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	12	52	32	4	116
276-399	11	48	40	2	89
400-549	15	56	28	1	180
550-799	19	53	28	1	143
Powyżej 799 zł	19	58	20	2	181
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	52	31	2	353
Średnie	16	53	29	3	452
Dobre	18	54	26	2	207
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	34	23	38	5	54
Raz w tygodniu	17	50	29	3	515
1-2 razy w miesiącu	15	55	27	3	164
Kilka razy w roku	11	56	32	2	175
W ogóle nie uczestniczy	7	69	24	0	103
Poglądy polityczne					
Lewica	8	71	22	0	310
Centrum	15	52	30	2	283
Prawica	34	40	23	3	197
Trudno powiedzieć	11	40	43	6	224

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	74	8	1015
Płeć				
Mężczyźni	19	76	5	481
Kobiety	16	72	12	534
Wiek				
18-24 lat	30	59	11	145
25-34	14	78	8	179
35-44	17	76	7	199
45-54	12	84	3	212
55-64	15	76	9	114
65 lat i więcej	21	66	13	166
Miejsce zamieszkania				
Wieś	16	75	9	375
Miasto do 20 tys.	19	73	8	107
20-100 tys.	11	77	12	205
101-500 tys.	23	72	4	197
501 tys. i więcej mieszk.	24	69	7	132
Wykształcenie				
Podstawowe	19	70	12	263
Zasadnicze zawodowe	18	76	6	284
Średnie	16	75	9	378
Wyższe	17	78	5	88
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	73	4	58
Prac. umysł. niż. szczebla	17	81	3	92
Pracownicy fiz.-umysł.	12	81	7	74
Robotnicy wykwalifikowani	17	79	4	84
Robotnicy niewykwalifik.	18	73	9	44
Rolnicy	7	87	6	65
Pracujący na własny rach.	9	87	3	60
Bierni zawodowo				
Rencisści	14	76	10	100
Emeryci	18	70	12	191
Uczniowie i studenci	35	51	14	70
Bezrobotni	20	72	8	138
Gospodynie domowe i inni	23	61	16	48
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	19	78	4	151
społce właścicieli	12	83	5	81
prywatnych i państwa	14	80	6	173
sekt. pryw. poza rolnict.	7	82	11	92
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	24	69	7	117
276-399	18	76	6	89
400-549	19	73	7	180
550-799	20	73	7	143
Powyżej 799 zł	21	74	5	181
Ocena własnych war. mater.				
Źle	16	77	7	353
Średnie	19	72	9	454
Dobre	18	74	8	207
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	43	19	54
Raz w tygodniu	16	75	9	516
1-2 razy w miesiącu	18	74	7	164
Kilka razy w roku	20	74	6	175
W ogóle nie uczestniczy	10	85	5	103
Poglądy polityczne				
Lewica	10	87	3	310
Centrum	20	75	6	283
Prawica	32	59	9	198
Trudno powiedzieć	13	68	19	224

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	80	9	1015
Płeć				
Mężczyźni	9	86	5	481
Kobiety	12	74	14	534
Wiek				
18-24 lat	20	69	12	145
25-34	9	83	9	179
35-44	9	82	9	199
45-54	8	88	4	212
55-64	10	83	7	114
65 lat i więcej	11	70	19	166
Miejsce zamieszkania				
Wieś	6	84	10	375
Miasto do 20 tys.	18	73	9	107
20-100 tys.	8	80	12	205
101-500 tys.	13	78	8	197
501 tys. i więcej mieszk.	18	74	8	132
Wykształcenie				
Podstawowe	10	76	14	263
Zasadnicze zawodowe	10	83	7	284
Średnie	12	80	9	378
Wyższe	12	81	7	88
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	12	80	8	58
Prac. umysł. niż. szczebla	9	81	9	82
Pracownicy fiz.-umysł.	10	81	8	74
Robotnicy wykwalifikowani	12	83	5	84
Robotnicy niewykwalifik.	6	87	7	44
Rolnicy	5	87	7	65
Pracujący na własny rach.	3	96	1	60
Bierni zawodowo				
Rencisci	11	77	12	100
Emeryci	11	76	13	191
Uczniowie i studenci	22	60	18	70
Bezrobotni	11	83	6	138
Gospodynie domowe i inni	11	72	17	48
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	11	82	8	151
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	4	88	8	81
sekt. pryw. poza rolnict.				
prywatnym gosp. rolnym	5	86	13	173
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	9	81	10	117
276-399	13	80	7	89
400-549	14	77	8	180
550-799	15	78	7	143
Powyżej 799 zł	12	80	8	181
Ocena własnych war. mater.				
Złe	9	83	8	353
Średnie	10	79	10	454
Dobre	14	75	11	207
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	55	26	54
Raz w tygodniu	11	79	10	516
1-2 razy w miesiącu	12	76	12	164
Kilka razy w roku	7	88	4	175
W ogóle nie uczestniczy	10	86	5	103
Poglądy polityczne				
Lewica	6	91	4	310
Centrum	10	85	5	283
Prawica	20	70	10	198
Trudno powiedzieć	10	67	23	224

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	70	12	1013
Płeć				
Mężczyźni	17	73	10	481
Kobiety	19	67	14	532
Wiek				
18-24 lat	25	63	12	145
25-34	13	70	17	179
35-44	15	72	13	199
45-54	16	77	7	212
55-64	18	71	11	113
65 lat i więcej	25	62	13	164
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	74	12	375
Miasto do 20 tys.	18	67	16	107
20-100 tys.	16	71	13	203
101-500 tys.	23	68	9	197
501 tys. i więcej mieszk.	27	62	11	132
Wykształcenie				
Podstawowe	19	66	15	262
Zasadnicze zawodowe	19	73	8	284
Średnie	16	71	14	377
Wyższe	24	68	8	88
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	32	62	6	58
Prac. umysł. niż. szczebla	18	68	15	82
Pracownicy fiz.-umysł.	13	81	6	74
Robotnicy wykwalifikowani	17	74	9	84
Robotnicy niewykwalifik.	11	77	12	44
Rolnicy	7	82	11	65
Pracujący na własny rach.	10	79	11	60
Bierni zawodowo				
Renciści	19	67	14	100
Emeryci	22	65	12	189
Uczniowie i studenci	30	48	22	70
Bezrobotni	17	74	9	138
Gospodynie domowe i inni	18	64	18	48
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	19	75	6	151
społce właścicieli	13	76	11	81
prywatnych i państwa	17	68	15	173
sekt. pryw. poza rolnict.	7	78	14	92
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	22	69	9	117
276-399	18	73	9	89
400-549	19	67	13	180
550-799	23	69	8	143
Powyżej 799 zł	23	71	6	181
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	72	11	353
Średnie	18	70	13	452
Dobre	21	67	12	207
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	42	14	52
Raz w tygodniu	18	69	13	516
1-2 razy w miesiącu	17	74	9	164
Kilka razy w roku	18	71	11	175
W ogóle nie uczestniczy	9	78	13	103
Poglądy polityczne				
Lewica	8	87	5	310
Centrum	20	70	10	281
Prawica	36	54	10	198
Trudno powiedzieć	14	59	26	224

Tabela 5. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	67	14	1015
Płeć Mężczyźni Kobiety	19 18	71 64	10 17	481 534
Wiek 18-24 lat 25-34 35-44 45-54 55-64 65 lat i więcej	25 13 18 21 12 22	58 55 67 71 75 59	17 12 15 8 13 19	145 179 199 212 114 166
Miejsce zamieszkania Wies Miasto do 20 tys. 20-100 tys. 101-500 tys. 501 tys. i więcej mieszk.	15 22 17 18 29	66 65 73 68 63	18 13 10 14 8	375 107 205 197 132
Wykształcenie Podstawowe Zasadnicze zawodowe Średnie Wyższe	17 15 23 16	65 72 65 72	18 14 11 12	263 284 378 88
Grupa społ.-zaw. pracujący Kadra kier., inteligencja Prac. umysł. niż. szczebla Pracownicy fiz.-umysł. Robotnicy wykwalifikowani Robotnicy niewykwalifik. Rolnicy Pracujący na własny rach.	21 14 21 17 19 7 16	69 73 62 78 61 68 80	9 13 17 5 21 25 3	58 92 74 84 44 65 60
Bierni zawodowo Renciści Emeryci Uczniowie i studenci Bezrobotni Gospodynie domowe i inni	17 22 34 15 20	65 64 49 76 54	18 13 17 8 27	100 191 70 138 48
Pracuje w: inst. państw., publicznej społ. właścicieli prywatnych i państwa sekt. prYW. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	16 12 19 13	76 66 72 60	7 22 9 26	151 81 173 92
Dochody na jedną osobę Do 275 zł 276-399 400-549 550-799 Powyżej 799 zł	15 14 25 22 22	72 74 66 66 71	13 11 9 12 7	117 89 180 143 181
Ocena własnych war. mater. Źle Średnie Dobre	13 20 26	71 66 63	16 13 11	353 454 207
Udział w prakt. religijnych Kilka razy w tygodniu Raz w tygodniu 1-2 razy w miesiącu Kilka razy w roku W ogóle nie uczestniczy	35 18 17 20 16	45 66 70 73 74	20 16 14 7 10	54 516 164 175 103
Poglądy polityczne Lewica Centrum Prawica Trudno powiedzieć	13 23 28 13	76 68 64 58	10 9 8 29	310 283 198 224

Tabela 6. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	57	20	1015
Płeć				
Mężczyźni	25	59	16	481
Kobiety	21	54	25	534
Wiek				
18-24 lat	28	52	21	145
25-34	24	57	20	179
35-44	22	54	24	199
45-54	23	63	14	212
55-64	17	63	21	114
65 lat i więcej	25	50	25	166
Miejsce zamieszkania				
Wies	18	58	24	375
Miasto do 20 tys.	25	55	19	107
20-100 tys.	21	61	18	205
101-500 tys.	26	53	21	197
501 tys. i więcej mieszk.	36	51	14	132
Wykształcenie				
Podstawowe	18	57	25	263
Zasadnicze zawodowe	20	61	19	284
Średnie	27	54	19	378
Wyższe	30	52	18	88
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	31	58	10	58
Prac. umysł. niż. szczebla	24	56	20	92
Pracownicy fiz.-umysł.	23	60	18	74
Robotnicy wykwalifikowani	19	68	13	84
Robotnicy niewykwalifik.	19	49	32	44
Rolnicy	5	59	36	65
Pracujący na własny rach.	22	59	19	60
Bierni zawodowo				
Renciści	19	55	25	100
Emeryci	26	54	20	191
Uczniowie i studenci	38	38	24	70
Bezrobotni	23	63	14	138
Gospodynie domowe i inni	25	51	24	48
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	26	62	12	151
społ. właścicieli	18	53	28	81
prywatnych i państwa	23	61	16	173
sekt. pryw. poza rolnict.	16	49	35	92
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	21	66	13	117
276-399	20	67	13	89
400-549	28	56	16	100
550-799	24	54	22	143
Powyżej 799 zł	28	56	16	181
Ocena własnych war. mater.				
Źle	18	65	17	353
Średnie	22	56	22	454
Dobre	34	44	22	207
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	36	36	28	54
Raz w tygodniu	23	55	22	516
1-2 razy w miesiącu	20	61	18	164
Kilka razy w roku	25	59	16	175
W ogóle nie uczestniczy	18	63	19	103
Poglądy polityczne				
Lewica	16	69	15	310
Centrum	28	57	15	283
Prawica	36	47	17	198
Trudno powiedzieć	15	47	38	224

Tabela 7. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?**

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	74	17	9	1015
Płeć				
Mężczyźni	77	18	6	481
Kobiety	71	16	13	534
Wiek				
18-24 lat	71	18	11	145
25-34	76	14	10	179
35-44	76	18	6	199
45-54	74	16	10	212
55-64	74	19	7	114
65 lat i więcej	71	17	12	166
Miejsce zamieszkania				
Wieś	72	17	11	375
Miasto do 20 tys.	67	23	11	107
20-100 tys.	79	11	10	205
101-500 tys.	76	18	7	197
501 tys. i więcej mieszk.	75	18	7	132
Wykształcenie				
Podstawowe	68	19	13	263
Zasadnicze zawodowe	75	16	10	284
Średnie	76	17	7	378
Wyższe	80	14	6	88
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	83	14	4	58
Prac. umysł. niż. szczebla	78	10	12	82
Pracownicy fiz.-umysł.	73	19	8	74
Robotnicy wykwalifikowani	83	10	7	84
Robotnicy niewykwalifik.	70	24	6	44
Rolnicy	59	24	18	65
Pracujący na własny rach.	82	14	4	60
Bierni zawodowo				
Rencisści	72	18	10	100
Emeryci	72	18	10	191
Uczniowie i studenci	74	16	10	70
Bezrobotni	71	20	9	138
Gospodynie domowe i inni	79	12	8	48
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	78	16	6	151
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	73	18	10	81
sekt. pryw. poza rolnict.	79	14	7	173
prywatnym gosp. rolnym	65	20	15	92
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	70	19	11	117
276-399	79	17	4	89
400-549	78	13	8	180
550-799	74	19	7	143
Powyżej 799 zł	85	12	3	181
Ocena własnych war. mater.				
Źle	69	21	11	353
Średnie	75	15	10	454
Dobre	81	13	5	207
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	66	23	11	54
Raz w tygodniu	71	17	11	516
1-2 razy w miesiącu	71	18	11	164
Kilka razy w roku	85	11	4	175
W ogóle nie uczestniczy	76	18	6	103
Poglądy polityczne				
Lewica	88	8	4	310
Centrum	74	19	7	283
Prawica	65	27	8	198
Trudno powiedzieć	62	17	21	224

Tabela 8. Jak Pan(i) ocenia działalność opozycji w parlamencie?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	25	35	1015
Płeć Meżczyźni Kobiety	45 35	27 24	27 41	481 534
Wiek 18-24 lat 25-34 35-44 45-54 55-64 65 lat i więcej	40 33 43 46 41 35	22 30 26 26 24 22	38 37 31 28 34 42	145 179 199 212 114 166
Miejsce zamieszkania Wies Miasto do 20 tys. 20-100 tys. 101-500 tys. 501 tys. i więcej mieszk.	39 38 43 44 31	23 20 22 28 38	37 42 35 28 31	375 107 205 197 132
Wykształcenie Podstawowe Zasadnicze zawodowe Średnie Wysze	36 41 41 40	17 25 29 38	47 34 30 22	263 284 378 88
Grupa społ.-zaw. pracujący Kadra kier., inteligencja Prac. umysł. niż. szczebla Pracownicy fiz.-umysł. Robotnicy wykwalifikowani Robotnicy niewykwalifik. Rolnicy Pracujący na własny rach.	39 36 34 32 45 40 50	46 37 27 43 19 17 23	15 27 39 25 35 43 28	58 92 74 84 44 65 60
Bierni zawodowo Renciści Emeryci Uczniowie i studenci Bezrobotni Gospodynie domowe i inni	39 42 45 40 36	23 20 18 21 19	38 38 37 39 45	100 191 70 138 48
Pracuje w: inst. państw., publicznej społ. właścicieli prywatnych i państwa sekt. pryw. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	40 33 38 44	39 35 30 15	21 32 32 41	151 81 173 92
Dochody na jedną osobę Do 275 zł 276-399 400-549 550-799 Powyżej 799 zł	38 52 44 38 49	28 14 18 25 28	34 34 35 37 23	117 89 100 143 181
Ocena własnych war. mater. Źle Średnie Dobre	40 38 43	23 27 26	37 34 31	353 454 207
Udział w prakt. religijnych Kilka razy w tygodniu Raz w tygodniu 1-2 razy w miesiącu Kilka razy w roku W ogóle nie uczestniczy	31 36 39 49 48	29 25 23 24 30	40 38 38 27 23	54 516 164 175 103
Poglądy polityczne Lewica Centrum Prawica Trudno powiedzieć	66 37 25 20	16 29 45 18	18 35 30 62	310 283 198 224